

Høringsnotat

Forslag til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr mv.

1. Bakgrunn og hovedinnhold

Stortinget har vedtatt lov 21. juni 2019 nr. 63 om forbud mot hold av pelsdyr.

Loven forbyr hold av dyr utelukkende eller primært for at dyrene eller deres avkom skal avlives med sikte på salg eller annen utnyttelse av pelsen. For pelsdyrprodusenter som holdt pelsdyr 15. januar 2018, er det vedtatt en avviklingsperiode frem til 1. februar 2025.

Etter lov om forbud mot hold av pelsdyr § 2 første ledd kan pelsdyroppdrettere som holdt pelsdyr 15. januar 2018, holde pelsdyr i avviklingsperioden. Andre ledd er en fullmaktsbestemmelse om at departementet kan gi forskrift om hvem som omfattes av første ledd, og dermed utvide kretsen av pelsdyroppdrettere som kan holde pelsdyr i avviklingsperioden. Bakgrunnen for dette er at enkelte produsenter som hadde et opphold i driften den 15. januar 2018, likevel bør likestilles med aktive pelsdyroppdrettere, og dermed få samme rett til avviklingsperiode og kompensasjon. Vedlagte høringsutkast inneholder forslag om en slik bestemmelse.

I § 3 gis hjemmel til å fastsette forskrift om kompensasjon for tap av retten til å holde pelsdyr. Vedlagte høringsutkast gir regler om kompensasjon som bygger på beskrivelsen av kompensasjonsordningen i Prop. 99 L (2018-2019) Lov om forbud mot hold av pelsdyr og på de utvidelser som følger av Innst. 348 L (2018-2019) og Stortingets behandling av denne.

Lov om forbud mot hold av pelsdyr gir også hjemmel til å fastsette forskrift om tilskudd til omstilling. Det etableres en ordning for tilskudd til omstilling som skal

forvaltes av Innovasjon Norge, men denne reguleres ikke i det forslaget som nå sendes på høring. Departementet vil likevel i samarbeid med Innovasjon Norge arbeide for at denne ordningen blir etablert raskt.

2. Grunnvilkår for rett til avviklingsperiode og kompensasjon

Det følger av lov om forbud mot hold av pelsdyr at avviklingsperioden og kompensasjonsordningen skal gjelde pelsdyroppdrettere som holdt pelsdyr 15. januar 2018, jf. §§ 2 første ledd og 3 første ledd første punktum. Dette vil også omfatte pelsdyroppdrettere som avviklet driften etter 15. januar 2018, men før loven ble vedtatt, og dermed ikke som en følge av loven. Avviklingsperioden og kompensasjonsordningen vil etter dette altså gjelde for oppdrettere som faktisk holdt pelsdyr på det tidspunktet regjeringspartienes intensjon om å foreslå et forbud mot hold av pelsdyr, ble kjent. En oppdretter som avviklet dyreholdet før 15. januar 2018, eller startet dyreholdet på et senere tidspunkt, vil dermed ikke ha rett på kompensasjon.

Oppdrettere som av visse tvingende grunner hadde et kort og midlertidig opphold i driften den 15. januar 2018, kan likevel sies å være reelle oppdrettere som bør behandles på samme måte som de som faktisk holdt pelsdyr på denne datoen. I tråd med Prop. 99 L (2018-2019) foreslås derfor en utvidelse, slik at pelsdyroppdrettere som hadde et midlertidig opphold i pelsdyrholdet på denne datoen som følge av deltakelse i et organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom, også skal være berettiget kompensasjon. Siden utvidelsen er rettet mot de tilfellene hvor oppholdet i driften direkte skyldtes det organiserte opplegget for sanering av smittsom dyresykdom, følger det av forslaget at saneringen må ha skjedd etter pelsing i andre halvår 2015.

Det vil være et vilkår for rett til kompensasjon at pelsdyroppdretteren ved søknadstidspunktet har avsluttet pelsdyrproduksjonen. Kompensasjonen kan heller ikke benyttes til å bedrive handel med skinn. Hvor pelsdyroppdretteren bedriver handel med skinn, må bokføringen innrettes slik at det kan dokumenteres at dette er oppfylt. Det vises i denne sammenheng til Prop. 99 L (2018-2019) punkt 7.3.8 og til at det er en grunnleggende forutsetning at kompensasjonen ikke utgjør ulovlig statsstøtte i strid med EØS-avtalen artikkel 61.

Det følger av lov om forbud mot hold av pelsdyr §§ 2 og 3 at det er de samme oppdretterne som omfattes av kompensasjonsordningen, som kan holde pelsdyr i avviklingsperioden, det vil si frem til 1. februar 2025.

3. Elementene i den økonomiske kompensasjonen

Forslaget til kompensasjonsordning er ikke utformet for å gi «full erstatning» i tråd med prinsippene i Grunnloven § 105. Forslaget vil heller ikke gi kompensasjon for fremtidig inntektstap. Forholdet til Grunnloven og til Den europeiske menneskerettskonvensjonen er vurdert, og det vises i denne sammenheng til Prop. 99 L (2018-2019) Lov om forbud mot hold av pelsdyr.

Kompensasjon for ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital

Det er foreslått å kompensere ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital som har vært brukt i pelsdyrvirksomheten med bokført verdi ved utgangen av regnskapsåret 2017, men fratrukket 7 prosent pr. år etter dette (syv prosent årlig avskrivning), til og med det siste året med pelsdyrproduksjon i virksomheten. Pelsdyrbøndene vil på denne måten få kompensasjon for kostnader som ikke tidligere er utgiftsført. Denne kompensasjonen vil også regelmessig bli høyere til dem som nylig har gjort større, kanskje lånefinansierte investeringer, enn til dem som har eldre anlegg. Den foreslåtte avskrivningssatsen er ment å ta hensyn til årlig verdifall, og er lavere enn maksimal avskrivningssats etter skatteregelveverket.

Det vil i mange tilfeller være utfordrende å klargjøre hvilke aktiva som knytter seg til pelsdyrholdet, og særlig gjelder dette i tilfeller der pelsdyroppdretteren også driver med annen landbruksproduksjon. En slik avgrensning må likevel gjøres ut fra den foreliggende dokumentasjon og de nærmere undersøkelser som gjøres før det fattes vedtak om kompensasjon. For eventuell ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital som har vært brukt både innenfor og utenfor pelsdyrvirksomheten, må det fastsettes skjønnsmessig hvor stor andel av kapitalen som skal inngå i grunnlaget for kompensasjon.

Tispetillegg

I Prop 99 L (2018-2019) er det pekt på at mange oppdrettere kan ha gjennomført oppgraderinger og påkostninger som er regnskapsført som vedlikehold, og som dermed ikke er aktivert i balansen. Dette er kostnader som den enkelte løpende har fått fradragført i de årlige regnskapene, og som det vil være svært krevende å identifisere i etterkant. En annen problemstilling som er trukket frem i høringen, er at i forbindelse med bortfall av arveavgiften fra 1. januar 2014, forsvant muligheten til å skrive opp aktivaverdier i forbindelse med generasjonsskifte i pelsdyrholdet. Dette har ført til at noen har betalt høyere pris for et pelsdyranlegg enn det som fremkommer som bokførte aktiva i virksomheten.

På denne bakgrunn er det foreslått at kompensasjonen for ikke-realiserbare kapitalverdier basert på bokførte verdier, gis et standardisert tillegg som delvis kompenserer for forholdene nevnt over. Det er foreslått at dette gis som et tispetillegg med 420 kroner pr. avlstispe av mink og 840 kroner pr. avlstispe av rev.

Tispetillegget har ikke som vilkår at oppdretteren har bokførte verdier, og det innebærer at også oppdrettere som leier anlegg for driften, vil motta dette tillegget. Dette er rimelig fordi også disse oppdretterne vil ha kostnader og forpliktelser knyttet til bruken av anleggene.

Det er foreslått at tispetillegget utmåles på grunnlag av gjennomsnittlig antall avlstisper slik det fremkom i godkjente søknader om produksjons- og avløsertilskudd i første og andre søknadsomgang i 2017. For pelsdyroppdrettere som ikke søkte om produksjons- og avløsertilskudd i 2017, vil annen dokumentasjon på antall avlstisper måtte fremlegges. For pelsdyroppdrettere som deltok i organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom i 2017, og dermed ikke hadde avlstisper dette

året, er det foreslått at gjennomsnittlig antall avlstisper i de to siste søknadsomgangene før sanering legges til grunn.

Når det gjelder forholdet mellom tispetillegget for henholdsvis rev og mink, vises til at ifølge NIBIOs *Håndbok for driftsplanlegging* er investeringskostnaden til hus for rev 2–2,7 ganger så høy som for mink.

Kompensasjon for større påkostninger etter 10. januar 2017

Det ble i høringen av lov om forbud mot hold av pelsdyr fremholdt at enkelte produsenter foretok investeringer i pelsdyrdriften etter at Stortinget hadde behandlet Meld. St. 8 (2016–2017) i januar 2017, men før regjeringspartiene varslet intensjonen om å fremme forslag om et forbud mot hold av pelsdyr i Jeløy-plattformen i januar 2018. For disse er det foreslått at det etter en individuell vurdering kan gis en høyere kompensasjon for ikke-realiserbar kapital enn det som ellers ville følge av forskriften.

Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon

I tråd med Innst. 348 L (2018-2019) er det foreslått at pelsdyroppdrettere som er født 1. februar 1963 eller tidligere, og som tar ut alderspensjon etter fylte 62 år men før fylte 67 år, gis kompensasjon for lavere årlig alderspensjon som følge av dette uttaket dersom vedkommende ikke har annen lønns- eller næringsinntekt. Det er foreslått at denne kompensasjonen skal utbetales årlig og etterskuddsvis med 16.700 kroner for hver hele måned vilkårene er oppfylt. Den månedlige satsen vil kunne gi grunnlag for en utbetaling på noe over 200.000 kroner i året.

Avkorting

Ut fra vurderingene i Prop. 99 L (2018-2019) punkt 7.3.6 er det foreslått at kompensasjonen skal avkortes med 30 prosent dersom oppdretteren er ilagt forbud mot hold av pelsdyr etter lov om dyrevelferd § 33. Dette vil gjelde kompensasjon som knytter seg til bokført verdi av ikke-realiserbar kapital, tispetillegget og den individuelle vurderingen av pelsdyroppdrettere som har foretatt større påkostninger i virksomheten etter 10. januar 2017, samt kompensasjon for lavere årlig alderspensjon. Dette er begrunnet blant annet ut fra at oppdretteren i disse tilfellene uansett måtte ha avvirket driften. Dette er foreslått som en «skal-regel», men med en forholdsvis lav prosentvis avkorting. Avkorting vil forutsette at vedtaket om aktivitetsforbud er rettskraftig.

Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding

I tråd med Innst. 348 L (2018-2019) er det foreslått at faktiske kostnader ved riving og opprydding av pelsdyrhusene som var i bruk 15. januar 2018, dekkes. Dette vil også legge til rette for at arealene frigjøres for eventuell annen bruk. Anlegg som midlertidig var ute av bruk som følge av deltakelse i organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom etter pelsing i andre halvår 2015 eller senere, vil bli ansett for å ha vært i bruk. For å sikre at arbeidet skjer på en kostnadseffektiv måte, stilles det krav om at det skjer etter en på forhånd godkjent plan som inneholder et eventuelt tilbud fra tjenestetilbyder på rivings- og oppryddingsarbeidet. Etter anskaffelsesforskriften kommer anskaffelsesloven og -forskriften til anvendelse for visse subsidierte bygge- og anleggskontrakter og tilknyttede tjenestekontrakter.

Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding forutsetter derfor at dette regelverket følges i disse tilfellene. Ved beregning av kompensasjonen må det tas høyde for gjenvinning og videresalg.

Pelsdyroppdretterens egeninnsats kan inngå i de dokumenterte kostnader som dekkes. Ved denne beregningen er det i tråd med Prop. 99 L (2018-2019) lagt til grunn at egeninnsatsen skal kompenseres etter l.tr. 48 i statens regulativ. For pelsdyroppdrettere som kan utføre slikt arbeid, innebærer dette en mulighet for sysselsetting og inntekt etter at pelsdyrvirksomheten er avviklet.

4. Forvaltning av ordningen mv.

Det er foreslått at fylkesmannen får ansvaret for å forvalte kompensasjonsordningen etter forskriften i førsteinstans. Landbruks- og matdepartementet vil legge stor vekt på enhetlig behandling av kompensasjonssakene i de ulike fylkesmannsembetene, og vil blant annet utnytte den forvaltningskompetanse som må etableres i Rogaland, Trøndelag og Innlandet der en stor del av pelsdyroppdretterne holder til.

Regionalpolitiske hensyn vil ikke være relevante momenter å legge vekt på i vurderingen av hva som er rett kompensasjon.

Som det fremgår av høringsforslaget, er det opp til pelsdyroppdretterne å fremskaffe den relevante dokumentasjonen som er nødvendig for å beregne rett kompensasjon i det enkelte tilfellet. Departementet ser at det i visse tilfeller kan være utfordrende for både pelsdyroppdretter og forvaltning å fastsette med sikkerhet hva den bokførte verdien knyttet til pelsdyrvirksomheten var i regnskapsåret 2017, især når oppdretter også har maskiner/anlegg mv. til øvrig landbruksproduksjon. Dette er imidlertid et praktisk problem som må finne sin løsning i det enkelte tilfelle. Slik departementet ser det, er dette et bevissspørsmål der man må legge til grunn det faktum som er mest sannsynlig.

Det vil være aktuelt for fylkesmannen å gjennomføre befarings for å avgrense hvilke bokførte verdier som knytter seg til ikke-realiserbar kapital som har vært brukt i pelsdyrvirksomheten. Denne vurderingen kan for eksempel være vanskelig i de tilfeller der pelsdyroppdretteren også driver annen landbruksproduksjon. Likeledes vil forvaltning av kompensasjon til riving og opprydding kunne forutsette at det foretas en eller flere befaringer.

Det er foreslått frister for å søke om kompensasjon som antas å være romslige, slik at de gir nødvendig fleksibilitet. Det er i tillegg åpnet for at det kan gis dispensasjon fra disse fristene.

Det er ikke foreslått hjemmel for dispensasjon fra andre bestemmelser i forskriften. Departementet har likevel vurdert om det vil være hensiktsmessig at fylkesmannen kan dispensere fra kravet om forhåndsgodkjent plan for riving etter § 6. Dette kan gjøre det mulig å dekke kostnader der riving er påbegynt før forskriften er fastsatt. Det bes om at høringsinstansene vurderer dette.

Når det gjelder administrasjon og klageadgang, opplysningsplikt og kontroll, samt tilbakebetaling av utbetalt kompensasjon som likevel ikke var berettiget, vises til forskriftsforslaget.

Ved behandling av Prop. 99 L Lov om forbud mot hold av pelsdyr fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen følge erstatningsordningen tett, og forventer at ordningen justeres dersom det blir urimelige utslag i samlet utmåling av kompensasjon, inkludert kompensasjonen for bokført verdi av ikke-realiserbar kapital, til enkeltutøvere knyttet til avvikling av næringsdriften. Stortinget holdes orientert om hvordan ordningen i tilfelle vil bli justert i lys av dette.»

For å kunne etterkomme denne anmodningen, er det tatt inn en bestemmelse i forskriftsforslaget som innebærer at det kan bli stilt krav om at søknad skal inneholde opplysninger som er nødvendige for å vurdere om den enkeltes samlede kompensasjon er urimelig lav, selv om opplysningene isolert ikke er nødvendige for å utmåle kompensasjon etter denne forskriften. Departementet vurderer foreløpig at dette kan gjøres innenfor forskriftshjemmelen i lov om forbud mot hold av pelsdyr § 3.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Når det gjelder statens kostnader til utbetalinger under kompensasjonsordningen, vises til Prop. 99 L (2018-2019) kapittel 8. I tillegg til det som er uttalt der, kommer kostnader til kompensasjon for lavere årlig alderspensjon i henhold til § 5 siste ledd i høringsutkastet og økte kostnader til riving og opprydding, ettersom det nå er foreslått å dekke de faktiske kostnadene. Ulike estimer som ble presentert ved høring av lovforslaget, indikerer at de samlede kostnadene til riving og opprydding kan bli opp mot 150-250 millioner kroner. Departementet vil gjøre nærmere anslag over kostnadene til bruk i budsjettprosesser mv., men presiserer at det av høringsforslaget ikke følger noen øvre ramme for kompensasjon. Ved utmåling av kompensasjon til den enkelte oppdretter, er det dermed vilkårene i forskriften som vil være avgjørende.

Det må påregnes at forvaltning av kompensasjonsordningen periodevis vil kreve betydelig saksbehandling først og fremst hos fylkesmannsembetene, men også hos Landbruksdirektoratet som klageinstans. For å ivareta hensynet til likebehandling og notoritet bør det også legges til rette for et digitalt søknads- og behandlingssystem. Utviklingskostnadene til dette vil være små forutsatt at man kan videreutvikle eksisterende løsninger. Kostnadene forbundet med forvaltning av kompensasjonsordningen vil bli dekket innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer.

6. Merknader til de enkelte bestemmelser i forskriften

Til § 1 Formål

Forslaget til kompensasjonsordning er ikke utformet for å gi «full erstatning» i tråd med prinsippene i Grunnloven § 105. Bestemmelsen presiserer formålet med forskriften på en måte som er i tråd med Prop. 99 L (2018-2019).

Til § 2 Definisjoner

Pelsdyroppdretter er definert i § 2 første ledd punkt 1, og skal forstås som det rettssubjektet, den fysiske eller juridiske personen, som disponerer eller har disponert pelsdyr med sikte på salg eller annen utnyttelse av pelsen. Dersom f. eks. eieren av pelsdyranlegget leide ut dette til en annen som holdt eller disponerte pelsdyrene, vil det være leietakeren og ikke eieren av anlegget som anses som pelsdyroppdretteren.

I punkt 2 er pelsdyr definert i overensstemmelse med hva som er de tillatte pelsdyrarter etter forskrift om hold av pelsdyr § 3.

Til § 3 Grunnvilkår for rett til kompensasjon

Det er et grunnvilkår at pelsdyroppdretteren *holdt* pelsdyr 15. januar 2018 for å være berettiget kompensasjon etter forskriften. Med «holdt pelsdyr», menes at det var aktiv drift hos oppdretteren. Pelsdyroppdrettere som hadde avviklet produksjonen før 15. januar 2018 omfattes ikke av kompensasjonsordningen. Dette fremgår av § 3 første ledd første punktum.

Det er i andre punktum imidlertid åpnet for at også oppdrettere som hadde et opphold i produksjonen 15. januar 2018 som følge av at de etter pelsing i andre halvår 2015 eller senere deltok i et organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom, men som disponerte et intakt anlegg for hold av pelsdyr med sikte på å gjenoppta produksjonen, skal omfattes av kompensasjonsordningen. Andre opphold enn det som er angitt over vil ikke gi grunnlag for å motta kompensasjon.

Av § 3 annet ledd fremgår det at pelsdyrholdet må være avsluttet før det kan søkes om kompensasjon.

Til § 4 Avviklingsperiode

Pelsdyroppdrettere som oppfyller grunnvilkårene for kompensasjon, har også rett til å utnytte den avviklingsperioden som følger av lov om forbud mot hold av pelsdyr § 2 første ledd.

Til § 5 Kompensasjon for avvikling

Til første ledd

I første ledd fastsettes at pelsdyroppdretteren kompenseres for ikke-realiserbar kapital etter følgende prinsipper:

- Beregningen tar utgangspunkt i bokført verdi av kapitalbeholdningen ved utgangen av ligningsåret 2017. Etter dette beregnes en fremskrevet verdi på avviklingstidspunktet, der det legges til grunn avskrivning med 7 prosent i året fra 2017 til og med det siste året med pelsdyrproduksjon ved virksomheten.
- Det følger av «ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital» at det gjelder drifts- og anleggskapital som ikke kan omsettes og brukes til andre formål enn

pelsdyrproduksjon. Dette omfatter bygninger som benyttes til pelsdyroppdrett, bur og annet inventar, fôrmaskiner, utstyr til avliving og pelsing og annet løsøre som er til bruk i pelsdyrvirksomheten. Annen fast eiendom og løsøre som kan brukes utenfor pelsdyrvirksomhet faller utenfor.

Til andre ledd

Det gis en standardisert kompensasjon basert på antall dyr som pelsdyroppdretteren hadde i 2017. Kompensasjon etter andre ledd kan gis enhver pelsdyroppdretter som oppfyller grunnvilkårene etter § 3 uavhengig av om vedkommende er berettiget til kompensasjon etter første ledd.

Kompensasjonen utmåles på grunnlag av gjennomsnittlig antall avlstisper slik det fremkom i godkjente søknader om produksjons- og avløsertilskudd i første og andre søknadsomgang i 2017. For foretak som ikke søkte om produksjons- og avløsertilskudd i 2017 vil annen dokumentasjon på antall avlstisper måtte fremlegges. Alternativ dokumentasjon kan for eksempel være regnskap, eventuelle dyreholdjournaler, oversikt over fôrforbruk mv. Det er gitt særlige regler om utmåling for pelsdyroppdrettere som omfattes av § 3 første ledd andre punktum.

Til tredje ledd

Bestemmelsens tredje ledd tar sikte på å avhjelpe de særlige ulemper produsenter som foretok større påkostninger ut fra stortingsvedtaket om bærekraftig utvikling av pelsdyrnæringen 10. januar 2017, men før offentliggjøringen av Jeløya-plattformen 15. januar 2018, måtte ha fått. For at tredje ledd skal komme til anvendelse må det sannsynliggjøres at pelsdyroppdretteren har gjort større påkostninger i pelsdyrvirksomheten i denne perioden som ikke blir rimelig kompensert etter første og andre ledd. Det påpekes at pelsdyroppdrettere som gjorde, og bokførte, store investeringer i løpet av 2017 i stor grad vil kunne få rimelig kompensasjon etter første ledd, all den tid verdiene ikke er nedskrevet.

Til fjerde ledd

Bestemmelsen følger opp Innst. 348 L (2018-2019) hvor regjeringen bes utvide kompensasjonsordningen slik at det kompenseres for lavere årlig alderspensjon som følge av uttak av alderspensjon tidligere enn fylte 67 år for pelsdyroppdrettere som er 62 år eller eldre når forbudet trer i kraft, dersom vedkommende ikke har annen lønns- eller næringsinntekt.

Til § 6 Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding

Etter § 6 dekkes faktiske kostnader til riving og opprydding av de pelsdyrhusene som var i bruk pr. 15. januar 2018. Anlegg som ble brukt av produsenter som hadde et midlertidig opphold på denne datoen som følge av deltakelse i organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom etter pelsing i andre halvår 2015 eller senere, vil bli ansett for å ha vært i bruk.

For å sikre at riving og opprydding som finansieres med statlige midler, blir gjennomført på en kostnadseffektiv måte, er det stilt krav om at arbeidet skjer etter

en på forhånd godkjent plan. Planen skal inneholde eventuelt tilbud fra tjenestetilbyder på rivings- og oppryddingsarbeidet. Kompensasjonen forutsetter også at anskaffelsesloven og -forskriften følges når det inngås kontrakter om slikt arbeid dersom disse reglene kommer til anvendelse, jf. anskaffelsesforskriften § 1-3.

Ved utmålingen (beregningen av faktiske kostnader), skal det tas høyde for gjenvinning og videresalg av materialer og liknende.

Pelsdyroppdretterens egeninnsats kan inngå i dokumenterte kostnader etter første ledd. Ved beregningen av kostnadene legges det til grunn at egeninnsatsen skal kompenseres etter l.tr. 48 i statens regulativ.

Til § 7 Søknad og frister

I § 7 første ledd heter det at søknad om kompensasjon skal fremsettes på søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Det vil av skjemaet fremgå hvilke opplysninger som må være fremlagt før søknaden kan realitetsbehandles.

I annet ledd er det satt en frist på 12 måneder etter avvikling av pelsdyrholdet for å søke kompensasjon etter § 5 første, andre og tredje ledd. Det er dessuten bestemt at fristen ikke utløper før 12 måneder etter at forskriften er fastsatt, slik at det tas hensyn til søkere som allerede har avviklet.

Av tredje ledd følger det at kompensasjon etter § 5 fjerde ledd gis etterskuddsvis for hvert år søkeren har oppfylt vilkårene, og at søknadsfristen er 31. august det påfølgende året.

Når det gjelder kompensasjon for kostnader til riving og opprydding er det i fjerde ledd fastsatt at frist for innsendelse av plan for godkjenning etter § 6 første ledd er 31. desember 2025.

Til § 8 Administrasjon, dispensasjon og klage

Landbruksdirektoratet har et overordnet ansvar for administrasjon av ordningene. Vedtak om kompensasjon fattes av fylkesmannen i første instans, og kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Det fremgår av § 8 annet ledd at fylkesmannen og Landbruksdirektoratet i særlige tilfeller kan dispensere fra søknadsfristene i § 7 annet ledd. Det legges til grunn at dispensasjonsadgangen skal praktiseres snevert, da det må antas at pelsdyroppdretterne har god tid til å søke innen fristene.

Til § 9 Opplysningsplikt og kontroll

Det fremgår av § 9 første ledd at søkeren plikter å gi alle opplysninger som forvaltningen finner nødvendig for å beregne rett kompensasjon. Denne opplysnings- og bistandsplikten gjør seg gjeldende både gjennom søknadsprosessen, behandlingen hos forvaltningen og ved eventuell etterfølgende kontroll etter utbetalingstidspunkt.

Etter departementets vurdering kan det hevdes at forvaltningens rett til stedlig kontroll er omfattet av første ledd, men for å fjerne enhver tvil finner departementet

det hensiktsmessig å presisere i annet ledd at fylkesmannen og Landbruksdirektoratet har adgang til å gjennomføre stedlig kontroll ved pelsdyranleggene. Formuleringen er ment å dekke både befaring i forbindelse med søknadsbehandling, utbetaling og etterfølgende kontroll.

Det er presisert at opplysningsplikten omfatter opplysninger som er nødvendige for å vurdere om den enkeltes samlede kompensasjon er urimelig lav, selv om opplysningene isolert ikke er nødvendige for å utmåle kompensasjon etter denne forskriften. Det vises i denne sammenheng til omtalen over av Stortingets anmodningsvedtak (kapittel 4).

Til § 10 Avkorting av kompensasjon

I forskriftens § 10 reguleres avkorting av kompensasjonen dersom pelsdyroppdretteren er ilagt forbud mot hold av pelsdyr (aktivitetsforbud) av Mattilsynet. Aktivitetsforbud vedtas etter lov om dyrevelferd § 33 kun i alvorlige tilfeller, og det «skal» etter forskriften derfor føre til avkorting. Avkorting skal skje med 30 prosent av foretakets kompensasjon etter § 5. Kompensasjon av utgifter til riving og opprydding omfattes ikke av bestemmelsen om avkorting.

Til § 11 Tilbakebetaling og foreldelse

Forskriftens § 11 regulerer forvaltningens adgang til å kreve tilbakebetalt feilutbetalt kompensasjon. Bestemmelsen viser til at i tilfeller der pelsdyroppdretteren har mottatt en uberettiget utbetaling, «kan» det feilutbetalte beløpet kreves tilbake helt eller delvis. Det må følgelig foretas en konkret vurdering av om det feilutbetalte beløpet skal betales tilbake. I tilfeller der søker ikke har vært i aktsom god tro, vil hovedregelen være at det feilutbetalte beløpet skal kreves tilbake. Dersom søker ikke har vært i god tro om feilutbetalingen, vil den klare hovedregel være at feilutbetalt beløp kreves tilbake i sin helhet.

Tilbakebetaling vil også kunne være aktuelt i de tilfeller der det er truffet vedtak om utbetaling av kompensasjon, uten at fylkesmannen var kjent med at Mattilsynet hadde truffet vedtak om aktivitetsforbud. I slike tilfeller kan denne differansen kreves tilbake.

Til § 12 Ikrafttredelse

Det er foreslått at forskriften trer i kraft «straks», men det vil bli vurdert om dette skal endres til en bestemt dato. Departementet tar uansett sikte på at forskriften vedtas og trer i kraft i løpet av høsten 2019.

Utkast til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr mv.

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet xx 2019 med hjemmel i lov 21. juni 2019 nr. 63 om forbud mot hold av pelsdyr §§ 2 og 3

§ 1. Formål

Forskriften skal gjennom nærmere bestemmelser om avviklingsperiode og kompensasjon redusere de negative konsekvensene som forbudet i lov om forbud mot hold av pelsdyr § 1 har for pelsdyroppdrettere.

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften forstås med

1. pelsdyroppdretter: den fysiske eller juridiske personen som disponerer eller har disponert pelsdyr med sikte på salg eller annen utnyttelse av pelsen.
2. pelsdyr: mink (*Mustela vison*), sølvrevtyper (*Vulpes vulpes*), blårevtyper (*Vulpes lagopus*) og kryssninger mellom disse revetyperne.

§ 3. Grunnvilkår for rett til kompensasjon

Kompensasjon etter denne forskriften ytes til pelsdyroppdrettere som holdt pelsdyr for pelsdyrproduksjon 15. januar 2018. Slik kompensasjon ytes også til pelsdyroppdrettere som den 15. januar 2018 hadde et opphold i pelsdyrholdet som følge av at de etter pelsing i andre halvår 2015 eller senere deltok i et organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom, men disponerte et intakt anlegg for hold av pelsdyr med sikte på å gjenoppta produksjonen.

Det er et vilkår for rett til kompensasjon at pelsdyroppdretteren ved søknadstidspunktet har avsluttet pelsdyrproduksjonen. Kompensasjonen kan heller ikke benyttes til å bedrive handel med skinn. Hvor pelsdyroppdretteren bedriver handel med skinn, må bokføringen innrettes slik at det kan dokumenteres at forrige punktum er oppfylt.

§ 4. Avviklingsperiode

Pelsdyroppdrettere som omfattes av § 3 første ledd, kan uten hinder av forbudet i lov om forbud mot hold av pelsdyr § 1 holde pelsdyr frem til 1. februar 2025.

§ 5. Kompensasjon etter avvikling

Ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital som har vært brukt i pelsdyrvirksomheten, kompenseres med bokført verdi ved utgangen av regnskapsåret 2017, men fratrukket 7 prosent pr. år etter dette (syv prosent årlig avskrivning) til og med det siste året med pelsdyrproduksjon ved virksomheten. For ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital som brukes både innenfor og utenfor pelsdyrvirksomheten, fastsetter fylkesmannen skjønnsmessig hvor stor andel av kapitalen som skal inngå i grunnlaget for kompensasjon.

Det gis videre en kompensasjon på 420 kroner pr. avlstispe av mink og 840 kroner pr. avlstispe av rev. Denne kompensasjon utmåles på grunnlag av gjennomsnittlig antall avlstisper slik det fremkom i godkjente søknader om produksjons- og avløsertilskudd i første og andre søknadsomgang i 2017. For pelsdyroppdrettere som ikke hadde avlstisper i 2017

på grunn av deltakelse i organisert opplegg for sanering av smittsom dyresykdom, legges gjennomsnittlig antall avlstisper i de to siste søknadsomgangene før sanering til grunn. For pelsdyroppdrettere som ikke søkte om produksjons- og avløsertilskudd, må annen dokumentasjon på antall avlstisper fremlegges.

Pelsdyroppdrettere som har foretatt større påkostninger i pelsdyrvirksomheten etter 10. januar 2017, men før 15. januar 2018, kan etter en individuell vurdering gis en høyere kompensasjon for ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital enn det som følger av første og andre ledd.

Pelsdyroppdrettere som er født 1. februar 1963 eller tidligere, og tar ut alderspensjon etter fylte 62 år, men før fylte 67 år, gis kompensasjon for lavere årlig alderspensjon som følge av dette uttaket, dersom vedkommende ikke har annen lønns- eller næringsinntekt. Denne kompensasjonen utbetales årlig med 16.700 kroner for hver hele måned vilkårene er oppfylt fram til den 1. i måneden etter at vedkommende har fylt 67 år.

§ 6. Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding

For riving og opprydding av pelsdyrhus som var i bruk 15. januar 2018, gis kompensasjon som dekker de faktiske kostnadene hensyntatt videresalg og gjenvinning av materialer. Kompensasjonen forutsetter at arbeidet skjer etter en på forhånd godkjent plan. Planen skal inneholde eventuelt tilbud fra tjenestetilbyder på rivings- og oppryddingsarbeidet. Kompensasjonen forutsetter også at anskaffelsesloven og -forskriften følges når det inngås kontrakter om slikt arbeid dersom disse reglene kommer til anvendelse, jf. anskaffelsesforskriften § 1-3.

Pelsdyroppdretterens egeninnsats kan inngå i dokumenterte kostnader etter første ledd. Ved beregningen av kostnadene legges det til grunn at egeninnsatsen skal kompenseres etter l.tr. 48 i statens regulativ.

§ 7. Søknad og frister

Søknad skal fremsettes på søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Fristen for å søke om kompensasjon etter § 5 første, annet og tredje ledd er 12 måneder etter avvikling av pelsdyrholdet. Fristen utløper likevel ikke i noe tilfeller før 12 måneder etter at denne forskriften er trådt i kraft.

Søknad om kompensasjon etter § 5 fjerde ledd inngis for hvert enkelt år søkeren har oppfylt vilkårene i bestemmelsen. Fristen for å søke er 31. august det påfølgende året.

Frist for innsendelse av plan for godkjenning etter § 6 første ledd er 31. desember 2025.

§ 8. Administrasjon, dispensasjon og klage

Landbruksdirektoratet administrerer ordningene etter denne forskriften. Vedtak om kompensasjon fattes av fylkesmannen.

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra § 7 annet, tredje og fjerde ledd.

Vedtatt fattet av fylkesmannen som førsteinstans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 9. Opplysningsplikt og kontroll

Søker av kompensasjon plikter å gi alle opplysninger som fylkesmannen og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å forvalte ordningen i forbindelse med både søknad og kontroll. Dette omfatter også bistand ved befaring. Plikten omfatter også opplysninger som er nødvendige for å vurdere om den enkeltes samlede kompensasjon er urimelig lav, selv om opplysningene isolert ikke er nødvendige for å utmåle kompensasjon etter denne forskriften.

Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kan foreta stedlig kontroll.

§ 10. Avkorting av kompensasjon

Dersom en pelsdyroppdretter på tidspunktet for kompensasjonsvedtaket er ilagt forbud mot hold av pelsdyr (aktivitetsforbud) i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 33, skal kompensasjonen etter § 5 avkortes med 30 prosent.

§ 11 Tilbakebetaling og foreldelse

Dersom pelsdyroppdretteren, som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner, har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 10.

Krav om tilbakebetaling av kompensasjonstilskudd foreldes etter tre år. Foreldelsesfristen starter å løpe når vedtak om tilbakebetaling fattes.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.